

גליון כ"ג (שנה ט') תשפ"א

מבאר תורתו של
מרח הגה"צ
רבי יונה הלוי
פארסט זצ"ל
בעהמח"ם דברי יונה
וראשו ישיבת דנייטרא

דברי יונה

לכבוד חג הפסח שנת תשפ"א לפ"ק

עובדות ומאמרים על חג הפסח הבעל"ט

ויסופר שהגה"ק מבארדיטשוב זי"ע שלח פעם את משמשו בערב פסח אחר זמן אכילת חמץ לקנות עבדו ככר לחם בחנותו של היהודי המשמש שהתפלא עד למאוד חזקה עליו פקודת רבו והלך לבקש בחנות של יהודי לחם חמץ וכמוכן שלא מצא וככה הלך מחנות לחנות וחזר בידיים ריקניות. כשבא לפני רבו הקדוש בלי לחם פקד עליו הרה"ק לשוב שנית ולחפש בשוק מטפחת משי יקרה בחנות היהודי (מסחר זה נאסר בימים ההם מטעם חוקי המדינה כי היו מברחים את המכס ע"י הבאתם מן החוץ). הלך המשמש לקיים פקודת רבו ותוך איזה רגעים חזר אל הרבי כשבידו מטפחת של משי.

נענה הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע ואמר רבש"ע הבט משמים וראה הצאר של רוס ישר לו כך וכך חיילות כך וכך שוטרים וכולם שומרים אצל הגבול שלא יברחו את המכס ואעפ"כ לא הועילו כל החיילים והשוטרים ותוך כמה רגעים השגתי מטפחת של משי מסחורה שאסור להחזיקה עפ"י חוקי המדינה ולעומת זה אתה רבש"ע אין לך חיילים ושוטרים לשמור עלינו אם לא נבריא משהו חמץ ואעפ"כ כיון שכתבת בתורתך "ולא יראה לך חמץ" לא נמצא אפי ככר לחם א' אצל שום יהודי מי כעמד ישראל שאינם צריכים לשומר ולשוטר מושל מקיימים גזירותיך ומצותיך עכד"ק, הרי שאין לך שומר טוב מן האדם בעצמו שכאשר הוא מתבונן בדעתו ומביט בעין שכלו ומחשב הפסד מצוה כנגד שכרה. (דברי יונה חלק א' דף קע"ב)

והשי"ת יעזור שיוכלו להתכונן בכוחות דקדושה לקראת החג הקדוש להזהר ממהוהו חמץ ודכירנא שפעם נתהוה שאלה בפסח אצל מרח מנייטרא זצ"ל שנמצא חטה היה זאת בשביעי או באחרון של פסח ומרן זצ"ל הפך לבן כסיד ההיכל מחומרת החשש משהו חמץ. ובכל פעם כשעבר ימי החג ולא היה שאלה בחימוץ היה בשמחה שלא היה מכשול ח"ו. ואוכל להגיד לכם שהלא הייתי אח"כ במחנות ההסגר וראיתי כמה פעמים חרדת אנשים לקראת המוות ל"ע אבל לא היה כחרדה ההוא שראיתי אז אצל מרח זצ"ל מחשש משהו חמץ, וע"י שמתכווננים בהתמדת הלימוד ובהכנה דקדושה ניכר לחג כשר ושמוח ומט"ס. (דברי יונה חלק א' דף ר"ח)

ועד"ז כשקורין את ההלל ומברכים לפניו אשר קדשנו במצותיו וצונו לקרוא את ההלל ולכא"ו מה פירוש הברכה דמשמע שאנו אומרים להקב"ה שצויתנו לקרוא את ההלל, אך הענין בזה לפי שהאדם מתבונן בנפשו איך נגש לומר הלל בפיו המחולל כ"כ בדברים בטלים ואסורים, ויחשוב בנפשו רבש"ע איך אפתח שפתי לומר הלל לפניך, ולכך בא כמתרץ א"ע לומר הן אמת שבעצמי לא הייתי יכול לבטא ולקראו את ההלל, אך מה אעשה ואתה צויתנו לקיים מצוה זו ולפיכך אין בכחי לפטור א"ע מן המצוה. (ד"ד קפ"ו)

אומרים בהגש"פ אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינו.

כי לפי ערך גודל ההכנה שזכו בני ישראל נשפעה עליהם קדושה והשתוקקות נפלאה לקבל את התורה, עד שהיו נוטלים את התורה מבלי יכולת להמתין שתיתן להם. יזכנו השי"ת שנוכל להתחזק בהכנה הראוי, לתקן מידותינו ולהתרגל בקדושה ובטהרה. (דברי יונה חלק א' דף קפ"ד)

ובזה יש לפרש מה שאומרים בהגדה של פסח בסדר הסימנים צפון ברך הלל נרצה, הלב הוא צפון.

וכמו שקראו החוה"ל לעבודת הלב, מצפון, שהוא צפון ונסתר בתוך האדם, וכשמשבחים ומהללים להשי"ת, צריכים לזה עבודת הלב שיצאו מעומקא דליבא, ואז הוא לרצון לפני אדון כל, וזהו צפון ברך, אם הלב שהוא צפון משתתף בברכתו, והוא מברך ומהלל לה' מעומקא דליבא, אז הלל נרצה, שההלל מתקבל לרצון לפני אדון כל, משא"כ אם הוא מברך ומהלל רק בפה באיברי המעשה, ואין בזה השתתפות הלב. (דברי יונה חלק ב' דף רנ"א)

כפי שמוכח בשם הרה"ק מאפטא זצ"ל על הפסוק [אסתר ו א] בלילה ההוא נדה שנת המלך וגו' ודרשו ז"ל [מגילה טו:] שנת מלכו של עולם נדדו עליונים נדדו תחתונים דהנה ג' ימי התענית שגזר מרדכי היה גם ביום ראשון של פסח וכוננתו היה לעורר סנגוריא בעליונים על ישראל כי כשיבוא ליל התקדש חג ויתעורר בשמים סדר ההגדה וקיום המצות שישראל מקיימים בלילה זה והרי עתה כשיראו החסרון הגדול בזה יתעורר זכות על עם ישראל לראות מה שיחסר בעולם אם ח"ו יקיים המן גזירתו וז"ש ויאמר להביא את ספר הזכרונות וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי וגו' היינו סדר ההגדה שהיה מרדכי רגיל לומר בליל קדוש הלז ועי"ז התעורר רחמי שמים על ישראל.

ובתוך ענין החשיבות של קיום מצוה יש גם ענין נוסף שמעורר רחמי שמים על ישראל דהנה ע"י שמתברר גודל החשיבות שיש בקיום מצוה הרי לעומת זה אנו רואים גודל היראת חטא שיש אצל ישראל קדושים דמצונו שגורו לפעמים לביטול מצוה וכגון בנטילת לולב ותקיעת שופר בשבת שגורו שמא יעבידנו ד"א וכו' ואף שהוא גזירה רחוקה וכמש"כ התוס' [סוכה ל:], אמנם לגודל היראת חטא הסכימו לבטל קיום מצוה למרות גודל החשיבות שבה כדי שלא יכשלו ח"ו בחשש דחשש של עבירה. (דברי יונה חלק א' דף צ"ה)

אסוקי שמעתתא

דברי פלפול בגמ' פסחים צט:

אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב

ויסב אלקים את העם דרך ים סוף וגו'

ובמדרש מכאן אמרו רבותינו (פסחים צט): אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב ופי' שם בתוס' דס"ד הסיבת עני לא חשיבא הסיבא דאין לו על מה להסב ואין זה דרך חירות קמ"ל דחייב להסב. וצ"ב מה שייכות של הלכה זו לפסוק ויסב אלקים את העם. בענין הסיבה איתא בירושלמי אהא דכפאו ואכל מצה דתליא אי מצות צריכות כוונה, דהיינו דוקא כשלא היסב דאם הסב הרי הוכיח דמוון לשם מצות מצה ועפי"ז פירש הצפנת פענח (בפ"ו מהל' חמץ ומצה) מה שדקדקו חז"ל במס' ר"ה כח. שכפאווה פרסיים, ומאי שנא פרסיים משאר אומות, אלא דכיון דבעי לדקדק מהא דמצות אין צריכות כוונה ואילו היה המדובר בכפאווה שאר אומות, הוה מצי לדחות הא דיצא משום דאיירי דהיסב ובוה הוכיח שכוונתו לשם מצוה אבל בלא הסיבה לא יצא משום דמצות צריכות כוונה לכך אומר שכפאווה פרסיים שאמרו במס' ברכות (דף מו) שרוב אכילתן בהסיבה וא"כ כשהם מפיין לאכול הרי כפאווה לאכול בהסיבה כפי סדר אכילתם וא"כ לא שייך לומר שההסיבה מוכיחה על הכוונה, ושפיר מוכח דמצוות א"צ כוונה.

לעירו שאל את חבריו מה קרה עמו בתקופה זו שלא היה בביתו ונתברר כי בשעה שמסר הקויטל בפעם הראשונה היה אז ת"ח עני אצל המתנגד הזה וביקש ממנו שייסעו בקיבוץ צדקה, ואמר לפניו איזה פלפול והמתנגד שהיה חריף דחה את פלפולו וגם דחה בקשתו באמרו שאין לו פנאי לקבץ צדקה עבורו והעני הלך ממנו בפחי נפש והחווה שראה בעיניו הבדולחים את אשר עשה, נענה שלא ישר הוא בעיניו אמנם תיכף אח"כ נתעורר בתשובה על מעשהו והלך לדרוש אחריו בכל העיר עד שמצאו ואמרו לו ישוב על פלפולו וגם הלך לקבץ ממוון עבורו וכשראה זאת החווה אמר שהוא מאיר, והיינו כנ"ל שהפעולה הטובה משנית את האדם ונעשה איש אחר לגמרי כי האדם נפעל כפי פעולותיו.

ועל כן יש לדעת שאם חושב בחור לפעמים שכפי מדרגתו אתמול כן מדרגתו היום וכן ישאר גם מכאן ולהבא בלי שום שנוי הרי זה מדמיונות הכזב שמטעה הבעל דבר את בני האדם כי אף אם לא התמיד עד עתה בלימודו יכול הוא להשתנות מכאן ואילך והרי כבר היו ג"כ זמנים שבהם התמיד בלימודו ואחז"ל (מגילה ז) יגעת ולא מצאת אל תאמין והיינו שאם לא מצאת בהכרח שעדיין לא יצאת ידי חובת היגיעה, כי בשמים נמדד שיעור היגיעה הנדרש מכל אחד ואחד. והשי"ת יהא בעזרכם שתזכו להתייגע בתורה ומצוות, ובמדות טובות שהם יסוד גדול בתורה ורבינו מנייטרא זצ"ל היה רגיל לומר בענין המדות שקורין להם מדות טובות ומדות רעות, שהכוונה כי כל ענין צריך להיות מדוד במשקל הראוי היאך להשתמש בו ולכן נקרא "מדה", ואם משתמשים במדה הראויה אז הם נקראים מדות טובות, אבל אם משתמשים בהם שלא במדה הראויה אז הם נקראים מדות רעות, ועכ"פ המדות הם חלק בלתי נפרד מהתורה ויה"ר שנוכח תמיד לעשות ולפעול למען השי"ת ותורתו.

ביאורים על "שיר השירים"

כתיב בשיר השירים (ב ה) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני.

ויש לפרש בדרך רמז הכוונה באשישות לשון רבים, בהקדם מה שפירשו כמה צדיקים (שם משמואל שבת חוה"מ"ס) במה דמצינו (עירובין סג.) לגבי המזבח, שאף על פי שהיתה אש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט. פירוש שבבית ראשון היה נס שהיה יורד אש מגבוה על המזבח, אבל בכל זאת לא היה אפשר להסתפק בכך, אלא היה צריך להוסיף אש משל הדיוט שהאדם עושה, ופירשו הכוונה והענין בזה, שזה מרמז על עבודת כל יהודי כלפי בוראו, דאמנם אש יורדת מגבוה, שהקב"ה שולח התעוררות, ונותן לו כח והשפעה לעבוד אותו עבודת הקודש, אבל מכל מקום אין די בכך, אלא מצוה להביא מן ההדיוט, שכל אדם צריך להוסיף אש להבת שלהבת משלו, שהוא יתעורר בעצמו לעבודת ה', ולא להסתפק באש היוורדת אליו מגבוה, הקב"ה מעורר קצת כדי שיוכל האדם להמשיך בעבודתו, אבל אין להסתפק במה שהקב"ה נותן לו, אלא צריך להוסיף משלו, ואז יהיה שכרו משמים, שיהיה לו עוד אש ושללהבת קודש לעבודת ה', והוא שאמר סמכוני באשישות, הוא לשון רבים של אש, שני אש, מרמז על אש מן ההדיוט ואש מן השמים, שביחד עם שני אשות צריך לעבוד את ה'. (דברי יונה ח"ב דף קפ"ד)

באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי (ה, א)

ואגב אזכיר דהנה הרמב"ם [הלכות כלי המקדש פ"א ה"ג] כתב המור הוא הדם הצרור בחיה שבהודו הידוע לכל שמתבשמין בה בני אדם בכל מקום ע"כ. והראב"י שם כתב אין דעתי מקבלת שיכנסו במעשה הקדש דם שום חיה בעולם, כ"ש דם חיה טמאה, אבל המור הוא האמור בשיר השירים באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי, והוא ממין עשב או ממין אילן וריחו נודף ע"כ.

ובפנים יפות [תשא] כותב דלפי"מ שכתב הרמב"ן שמוולח טהור וגו' שהוא לשון מלח ממש שנתנו בו מלח סדומית רובע הקב, לפי"ז אתי שפיר טפי דקי"ל דם שמלחו אינו עובר עליו, והיינו דכתיב ממוולח טהור קודש ע"כ. וכוונתו דכיון שהיה ממוולח נעשה הדם טהור, והיו יכולים להשתמש בו לקודש. אמנם החת"ס הקשה על זה דאף שהמלח מועיל להעביר איסור דם אבל עדיין אינו מועיל להעביר טומאת חיה טמאה, ומסיק דלפי דברי הרמב"ן שהוא דם הנקשר בדם הצבי א"ש, דא"כ לא הוי בהמה טמאה, והאיסור הו רק מטעם דם, ולזה מועיל המליחה. (דברי יונה ח"א דף ר"ה)

כציאת ישראל ממצרים

עובדות מאמרים וליקוטים

בעניני 'ציאת מצרים' - 'קריאת ים סוף'
ממרן זצ"ל

ואמרתו לפרש במ"ש ב' בשלח (יד י) וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם ויראו מאד וגו' כי הנה אחר שנשחתרו ישראל מטומאת מצרים שהיו שקועים שם במ"ט שערי טומאה ויצאו בגודל האמונה והבטחון בארץ לא זרועה היו סבורים שעתה מתחיל פרק חדש בחייהם ושוב לא יצטרכו למלחמה עם כוחות היצר והגם שיקבלו עליהם עול תורה ומצוות אבל מלחמת היצר שהיה להם במצרים לא יהיה להם עוד ואמנם נזיבה תוחלתם כי ראו שעדיין יש להם נסיונות וז"ש והנה מצרים נוסע אחריהם שעדיין כוחות היצר נוסעים אחריהם ולא נפטרו כלל מנסיונות ואמר הקב"ה למרע"ה דבר אל בני ישראל ויסעו כלומר שעליהם לדעת שעל זה נברא האדם שיתגבר תמיד על הנסיונות וכן הוא הדבר שמצרים נוסע אחריהם ועליהם ליסע ולהתחזק כנגדם, והנה כל אדם יש לו נסיונות מיוחדות כי יצרו של אדם מתגבר על כל אחד באופן מיוחד כאשר ידע אינש בנפשו ואין מנוס להשתמט מנסיונות הבע"ד ואין עצה להפטר ממנו לגמרי שא"כ הרי כבר השלים האדם את תפקידו ומה לו עוד לחיות בזה העולם אך מה שבידנו הוא להשמר עכ"פ שלא נפתח בעצמנו את הפתח לבעל דבר ולא נניח לו שייכביד עלינו את לימוד התורה ועבודת השי"ת ח"ו. (ד"ר ח"א קל"ו)

אמנם יש לבאר עוד ענין מ"ש למען תספר וגו' דהנה באמת כל מכה ומכה לא היה מאריך רק זמן מה ובדאי שאם היה המכה מאריך בלי גבול היה נשבר לבבו של פרעה ומצרים אבל השי"ת עשה כן בכוונה שיהיה תמיד התחדשות במכות אחרות ובשינוי טבע העולם בענינים אחרים כדי שיעי"ן יתברר האמונה בלב ישראל שהשי"ת שולט בכל הבריאה ויכול לשנות הכל כמי שעושה בשלו כי הכל בידו ית"ש וזה היה עיקר תכלית המכות, והנה באמת פליאה עצומה שהמצרים בעצמם לא התבוננו ולא הבחינו בהמכות הגדולות הבא עליהם והחריב אותם עד חרמה והניחו את עצמם ללכת שולל אחר הכבדת הלב של פרעה ועבדיו. אמנם מזה אנו רואים כח הטומאה שמסמא עיני האדם עד שאינו רואה אפילו מה שגלוי ופשוט לפניו. וכמו שראיתי מהגה"ק מוסאטמאר זצ"ל שמפרש הפסוק [תהלים כה ח] טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך דלכאורה הול"ל יורה חוטאים בדרך דהכוונה שע"י החטאים מסמא עיני האדם ואינו יודע שחטא כלל והשי"ת ברחמיו מורה הדרך הישר להודיע להחוטא את החטאים שידע שחטא לפני השי"ת ויתעורר לשוב לפניו וז"ש יורה חטאים בדרך. (דברי יונה ח"א דף נ"ב)

והנה אמרו"ל [במרות ה.]. דכל אחד מישראל לקח עמו לכה"פ שמונים חמורים טעונים כסף וזהב ממצרים אמנם אלו היחידים שלקחו עמהם הארזים הללו שהיה כובדם רב מאד הרי בודאי שהזקקו לוותר על משא של הרבה כסף וזהב שהיו יכולים ליקח עמהם תמורת זה ובודאי היו הללו שנתגדלו בענין זה מקטנותם שתמיד הראו להם המקום שנטע שם יעאע"ה הארזים כי הלא לא היו ארזים אחרים במצרים רק שם מכיון שמצוינו שיעאע"ה הוזקק להביאו מא"י ולכן כשיצאו ממצרים השתדלו בכל כוחם לשאת הארזים עמהם, והנה כשלקחו נדבת המשכן היו האנשים המועטים הללו לנס שהמה הביאו הארזים במצרים ומסרו נפשם על כך וידעו שזכו לזה ע"י שנתגדלו בתמידות באמונה זו שעתידים לצאת ממצרים ואז יצטרכו לשאתם עמהם. (דברי יונה ח"א דף פ"ג)

ולכן עברו תחלה הצרות של גלות מצרים, היינו משועבדים לפרעה במצרים, יהודים כבר הרגישו על בשרם מה זה צרות, ובנוסף להצרות שעברו, הם גם כן קיימו תחלה מקצת מצוות במסירות נפש, המצוות שכבר נתן להם הקב"ה במרה, אח"כ עברו את הגילויים הגדולים של קריעת ים סוף, וזכו למן שנפל להם לחם מן השמים, כל זה היה הכנה לקבלת התורה, כל זה עזר להם שיהיו

ראויים לקבל את התורה, ובלא זה אם לא היו מוכנים כראוי, והיו בבחינת כלי שאינו נקי לגמרי, לא היה יכול התורה להכנס לתוכם. (דברי יונה ח"ב דף ס"ו)

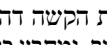
וכמו שמאריך הרמב"ן (סו"פ בא) שהקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, ולזה עשה הנסים והמופתים ביציאת מצרים, וצוה אותנו שנעשה לזה תמיד זכרון ואת לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו עד דור האחרון, וזהו הענין שהרבה מצות הם זכר ליעי"מ, ומן הנסים הגדולים ומפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין שכל דברינו ומקרינו כולם נסים שאין בהם טבע ומנהגו של עולם, אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו עונשו, הכל בגזירת עליון עיי"ש. (דברי יונה ח"ב דף ר"ח)

הרמב"ן (סו"פ בא) מבאר שזה שהקב"ה הראה ביציאת מצרים שהטבע משועבד לרצונו יתברך, הוא חלק מהשלמות בריאת העולם, שהרי כשברא את עולמו, שזהו באמת הנס הגדול ביותר ששייך, אז עדיין לא היה אף אחד בעולם, אח"כ בסוף הבריאה נברא האדם הראשון ומשם נמשך הכל, אבל לא היה אדם שהיה יכול להעיד שראה את הבריאה על ידי הבורא, אבל ביציאת מצרים הכל ראו איך שהקב"ה שיעבד את הטבע, והראה לתבל ומלואו שהוא יכול לעשות כל מה שרוצה עם הבריאה, והכל משועבד לרצונו יתברך, וזו היא הוכחה שברא את העולם יש מאין, נמצא שייציאת מצרים היה זכר למעשה בראשית, כי זהו הוכחה וראיה על מעשה בראשית על ידי הבורא, נמצא שזה חלק מהבריאה והשלמה אליו, ואמר (דברים ד לה) אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, ואמר (שם לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך, ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש, וכל אלו הם הוכחה לבריאת שמים וארץ על ידי בורא הכל, כיון שבידו לשעבד את הטבע לרצונו כנ"ל. (דברי יונה ח"ב דף ש')

הנה מצוינו ב' השבוע (שמות יג יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע וגו' והעליתם את עצמותי מזה אתכם. והנה אמרו"ל [סוטה יג.] ת"ר בא וראה כמה חביבות מצות על משרע"ה שכל ישראל כולם נתעסקו בבזיה והוא נתעסק במצות שנאמר [משלי י] חכם לב יקח מצות, ומנין היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור, אמרו סרח בת אשר נשתירה מאותו הדור הלך משה אצלה אמר לה כלום אתה יודע היכן יוסף קבור, אמרה לו ארון של מתכות עשו לו מצרים וקבעוהו בגילוס הנגר כדי שיתברכו מימיו, הלך משה ועמד על שפת נילוס, אמר לו, יוסף יוסף הגיע העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל, אם אתה מראה עצמך מוטב, אם לאו הרי אנו מנוקין משבועתך, מיד צף ארונו של יוסף, ואל תתמה האיך ברזל צף וכו' עיי"ש.

ובמהרש"א שם בחידושי אגדות הקשה דהלא משה רבינו ע"ה עשה כמה נסים, ומהו הפלא שהיה הברזל צף, ומתוך כיון שעשה כאן דבר שלא נצטוה עליה מהשי"ת עיי"ש, ולכאורה יל"ד דמה שיישראל עסקו בבזיה זה היה לצד צויו של השי"ת [בראשית טו יד] ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, וא"כ למה מספר בשבחו של משה שנתעסק בעצמות יוסף, כאילו יש בזה גנותן של ישראל ח"ו שעסקו בבזיה. אמנם אפ"ל בזה דהכוונה באופן אחר, דהנה דוקא עכשיו כשעסקו ישראל בבזיה, והיה זאת הענין האחרון של גלות מצרים, התבונן משרע"ה במקור הדבר של גלות מצרים, כדי שידע זאת על העתיד למנוע מישראל שלא יארע ח"ו עוה"פ, ולכן עסק בעצמות יוסף אשר מקור סיבת הגלות היה מחלוקתן של שבטי יה עם יוסף הצדיק. וז"ש דעכשיו כשישראל עסקו בבזיה לקח משה את עצמות יוסף עמו, היינו הענין של עצמות יוסף הרומז על מקור גלות מצרים כדי שידעו ישראל על העתיד מה גרם להם גלות מצרים, וישתדלו מאד להזהר שלא יארע להם ח"ו עוה"פ כדבר הזה. ומשארז"ל שכל ישראל עסקו בבזיה וכו' אין לגנותן ח"ו, אלא שנותן טעם לדבר שלצד שעסקו ישראל בבזיה שהיה גמר גלות מצרים לכן התעורר משרע"ה לעסוק בעצמות יוסף, ובזה יובן מה שאמרו"ל [שם] והכתיב ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים וגו' ארחב"ה כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו עיי"ש. ולפי דברינו מובן דלאחר שמשרע"ה לקח עצמות יוסף, נקראת המצוה ע"ש בני ישראל שגמרו הדבר, היינו שגם המה התבוננו באותו לקח לדעת סיבת גלות מצרים שהתחילה בהפירודי לבבות בין יוסף ואחיו, ובזה גמרו את מחשבתו של משרע"ה שזה היתה תכליתו מה שעסק אז בעצמות יוסף. (דברי יונה ח"א דף שמו"א – שמו"ב)

ליומא דהילולא קדישא הרה"ק חיים ב"ר ארי' לייבוש זצ"ל
בעל דברי חיים מצאנז ~ כ"ה ניסן תרל"ז - שחל ביום ד' שמיני הבעל"ט

מסופר שפעם אחת בא יהודי אחד להרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע, והתלונן שמרגיש שאין לו תועלת מחייו וכבר אינם שווים מאומה, כולי מלא חולי ומכאוב מכף רגל ועד ראש, ואין לו נחת וכדומה, ובשביל מה הוא חי, ענהו הד"ח שוטה שכמותך, הלא אם תזכה רק שעוד פעם אחת בחיך תוכל להניח תפילין, כבר היה כדאי כל החיים שלך, והוסיף ואמר ואפילו רק להניח תפילין באופן שאתה מניח תפילין, גם בשביל זה היה הכל כדאי. (דברי יונה ח"ב דף פ"ב)

ומסופר שפעם כיבד הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע לתלמיד חכם אחד, ונענה אותו אדם הרי איתא בירושלמי (שביעית פ"י ה"ג) שאם אדם יודע רק מסכת אחת, ומכבדים אותו ביותר לפי שסוברים שיודע שני מסכתות חייב הוא לומר לפניהם האמת, וא"כ רצוני לגלות שאינני יודע יותר ממאתים דפים גפ"ת, ואיני ראוי לכבוד זה, ואמר לו הרה"ק מצאנז, וכי יודע אתה כמה כבוד מגיע עבור ידיעת מאתיים דפים גפ"ת. (דברי יונה ח"ב דף קפ"ה)

ומסופר על מרן הגה"ק מצאנז זי"ע ששלח פעם מעות צדקה לעניים ע"י בנו הגה"ק רבי אהרן הרב מקרייז זצ"ל, כשהיה עדיין קטן, והעיר לו הגבאי שאינו נכון לשלוח ע"י קטן סכומים גדולים כאלו שיתכן שיקח מהמעות לעצמו ח"ו וכדומה, והשיב לו הרה"ק מצאנז דאם הייתי חושד באחד מיו"ח שהמה עלולים לנגוע במה שאינו שלהם, הייתי טובע אותם בים עוד בקטנותם ל"ע, והרגשה זו צריכים להשריש בקרב הלב להתרחק מכל צד גזל או היוק במה שאינו שלו, ואדרבה לעומת זה להשתדל לשמור ולהציל כל רכוש שלא יזק ח"ו. (דברי יונה ח"א דף י"ח)

וידוע שאצל הדברי חיים זצ"ל היו חסידים יושבים בבית מדרשו והיה נותן להם כדי מחייתם בכל ערש"ק, ופעם התאוננו לפניו על שני דברים א' שמוטב אם היו מקבלים ביום ה' שאז בניקל יותר להכין על צרכי שבת והב' שיש להם עגמ"נ מהדוחק ואם היה מוסיף להם עוד פרוטה זה היה מיקל עליהם ביותר. והשיב להם שהתיישב בדבר ואח"כ אמר שעל משאלתם ליתן ביום ה' על זה מסכים אבל על שאלתם להוסיף להם פרוטה כדי למנוע העגמ"נ לא יוכל למלאות משאלתם כי בשמים חשוב מאד העגמ"נ והיגיעה של ישראל הרבה יותר מכפי ערכה של פרוטה. (דברי יונה דף ק"ה)

וכמסופר ממרן מצאנז זצ"ל שפעם באמצע לימודו הפסיקו אחד באיזה ענין בלתי נחוץ ואמר לו הד"ח זצ"ל שאם רוצה להפסיקו א"כ הוא מזמינו להתארח ולאכול יחד עמו והסביר לו דכוותו עמשאמרז"ל [חגיגה יב:]: דהמפסיק ממשנתו מאכילין אותו גחלי רתמים ומכיון שהוא הגורם להפסיקו יצטרך לאכול יחד עמו גחלי רתמים. ולפי"ז רמוז בפסוק לא תבערו אש וגו' שלא יתבטלו מלימוד התורה בזמן הקדוש המיועד ביותר ללימוד התורה כי ח"ו ע"י הביטול גורמים לבער האש של גחלי רתמים. (ד"ח ח"א דף קכ"ג)

יודעתם כי אני הי

ויאמינו בה' ובמשה עבדו

עובדות ומאמרים בעניני אמונה פשוטה בזמנינו
 ממרן הגה"צ זצ"ל

אמנם זה דבר מובן מאליו, שכל יהודי אומר שמע ישראל, וידוע ומבין שיש ה' אלקים שברא הכל, אבל בין להאמין ובין לדעת בידיעה ברורה ולחיות עם זה, יש כבר הבדל גדול, בודאי מאמינים בכל מה שקבלנו מאבותינו, וכשישאלו אותו האם אתה מאמין שיש השגחה פרטית, יענה בודאי שהוא מאמין, כל אחד יאמר כן, אבל החילוק הוא שאדם שעובד על עצמו, הוא חי עם זה תמיד, ואצלו זה נעשה ידיעה ברורה, וכיון שהוא ידיעה ברורה הידיעה עוזרת לו לעמוד בנסיון, משא"כ מי שהאמונה אצלו היא כידיעה חיצונית, וזה מתבטא אצלו רק בפה, ואם ישאלו אותו אם הוא מאמין שיש השגחה, בודאי יגיד שיש, אבל כשמגיע לנסיון אין האמונה עוזרת לו, ואם תשאלהו האיד נפלת בנסיון, האם איך מאמין שהקב"ה אינו מניח לעשות כן, אז יאמר לך שישכח בשעת הנסיון, אבל באמת אמונתו הוא רק בחיצוניות, ולכן הוא שוכח זאת, ואינו נותן לו כח לעמוד בנסיון. אנשים יראי השם ועובדי השם חיים באמונה, אצלם האמונה היא בידיעה גמורה ומאד עמוקה, ולכן זה עושה רושם על כל חייהם.

היו גם גוים שאמרו שמאמינים בבורא עולם, מחמת שחקרו והגיעו למסקנא זו, כמו החוקר המפורסם איינשטיין, וכן כמה חוקרים מפורסמים, אבל הם לא שינו את דרך החיים שלהם מחמת אמונה זו, כי לא היו מוכנים באמת לעבוד על עצמם ולהקריב את חייהם למען ידיעה זו, כי הידיעה לא היתה אצלם כל כך חזקה, ולהבדיל כעין זה אנו מוצאים אצל יהודים שמאמינים בה', ומשתדלים לקיים תורה ומצוות, אבל כשמגיעים לנסיונות קשים, כבר לא יעמדו בנסיון, כי אמונתם אינה כל כך חזקה, וזהו יסוד גדול בעבודת ה'. (דברי יונה ח"ב דף רפ"ז)

לכן על האדם להתחיל ולהתאמן קצת, שתפלתו תהיה כמו שצריך, ומדרגה לדרגה יתעלה ויוסיף עוד ועוד כוונה בתפלה, ודע שאם תפילתך תהיה חשוב אצלך, כל כך כמו שהיה התפלה חשוב אצל רשב"י וחבריו התנאים הקדושים, זה יתן לך חשק, ותפלתך תקבל חן בעיניך שתרצה להתפלל עוד, כשתראה שתפלה אחת עבר כמו שצריך, ברכה אחת יצא טוב, ואפילו אם לא היה באופן שרצית, אבל לפחות עשית מה שנצטווית.

ואם תעשה כן כל זה לא יאבד ולא ילך לריק, אלא בודאי התפלה תתקבל, והלא יש כל כך הרבה על מה להתפלל, אנו רואים בעולם כמה השתדלות עושה אדם בחייו שיגיע לשאיפותיו, אם זה בפרנסה, אם זה בשאר דברים שהאדם רוצה להצליח בהם, כמה השתדלות ופעולות עושה כדי להצליח, וכי כמה כבר אדם יכול לעשות, הלא בשמים כל זה אינו נפ"מ, שם לא נפתחים שערי ההשפעות בעיקר על ידי השתדלות, אלא שם נפתחים השערים על ידי הבטחון בה' והבקשה מלפניו, ובפרט אדם צעיר לימים, שחייו הם עדיין לפניו, שצריך כל כך הרבה תפלה שיצליח בהם, עליו לחזור ולהתפלל שוב ושוב ולא להתעייף. (דברי יונה ח"ב דף פ"ג)

די שענסטע מתנה לכבוד
יום טוב פסח הבעל"ט
ספר "דברי יונה"
ממרן הגה"צ זצ"ל
 צו באקומען ביי מערכת אוצר יונה

יו"ל ע"י מערכת אוצר יונה - 659-6062 (845)

צו באקומען דעם גליון וועכנטליך שיקט אי-מעיל צו
YIDEL425@gmail.com

